

چغندر قند

Sugar Beet Seed Newsletter

سرمقاله

سند ملی راهبردی تحقیقات چغندر قند

مشکلات و مسایل تولید چغندر قند در ایران (4)

مدیریت مزرعه چغندر قند حدود 36/8 درصد از مسایل و مشکلات مبتلا به تولید این محصول را به خود اختصاص می‌دهد. بنابراین، شناسایی مسایل کلیدی در هریک از مناطق تولید چغندر قند و حل آنها می‌تواند متضمن توفیق در افزایش عملکرد شکر درهکتار باشد. درخت مسایل و مشکلات مربوط به مدیریت مزرعه چغندر قند نشان می‌دهد در گروه اول عمده‌ترین مسایل، مشکلات مربوط به عملیات داشت با سهم 39/8 درصد و به دنبال آن معضلات مربوط به خاک‌ورزی با وزن 21/9 درصد و مشکلات برداشت محصول با سهم 21/5 درصد و در نهایت، مشکلات مربوط به کاشت چغندر قند سهمی معادل 16/8 درصد را به خود اختصاص داده است. از بین مؤلفه‌های مربوط به خاک‌ورزی مزرعه به ترتیب پایین بودن ماده آلی خاک (28/5 درصد)، فشردگی خاک مزارع (20/1 درصد)، نامناسب بودن بافت خاک مزارع چغندر قند (19/7 درصد)، نامناسب بودن زمان خاک‌ورزی (16/0 درصد) و در نهایت، نامناسب بودن روش خاک‌ورزی (15/7 درصد) بیشترین سهم را از مشکلات قبل از کاشت مزارع چغندر قند به خود اختصاص دادند. در ارتباط با عواملی که تحت عنوان عملیات کاشت از آنها نام برده شده است به ترتیب نامناسب بودن تاریخ کاشت (30/8 درصد)، پایین بودن تراکم بوته در واحد سطح (28/9 درصد)، نامناسب بودن ماشین‌های کاشت (21/4 درصد) و نامناسب بودن روش کاشت (18/9 درصد) به ترتیب مشکل‌سازترین عوامل محسوب می‌شوند (ادامه دارد....).

➤ سازگاری ارقام ایرانی در کشور رومانی مجدداً ارزیابی شد.

در ادامه همکاری‌های علمی - تحقیقاتی بین مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند و کشور رومانی و بر اساس درخواست کشور مذکور، تعداد پنج رقم ایرانی اکباتان، شکوفا، آریا، پایا و SBSI035 در فروردین 1396 به آن کشور ارسال و در آزمایش‌های سازگاری ارقام مورد ارزیابی قرار گرفت. بر اساس نتایج به دست آمده، میانگین عملکرد ریشه این ارقام حدود 80 تن در هکتار بوده و با رقم شاهد مقاوم خارجی در یک گروه قرار گرفتند. عیار قند این ارقام نیز بالای 17/5 درصد و میانگین عملکرد شکر آنها حدود 14 تن در هکتار گزارش شده است. بر اساس این نتایج و با توجه به نتایج سال‌های قبل، طرف رومانیایی خواستار ادامه همکاری‌ها و ارزیابی ارقام جدید ایرانی در آن کشور شده است.

➤ فعالیت‌های علمی پژوهشگران موسسه تحقیقات اصلاح و

تهیه بذر چغندر قند در سامانه علم‌سنجی در جایگاه مناسبی

قرار گرفت. سامانه علم‌سنجی سازمان با هدف استخراج و نمایش به روز شاخص‌های علم‌سنجی پژوهشگران سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی در مرکز فناوری اطلاعات و اطلاع‌رسانی کشاورزی، طراحی شده است. در این سامانه، علاوه بر درج اطلاعات عمومی پژوهشگران سازمان، پژوهشگران می‌توانند تولیدات علمی خود را بر اساس شاخص‌هایی مانند تعداد مقالات، تعداد کل استنادات دریافت‌شده، میانگین استناد به ازای هر مقاله، شاخص h-Index و شاخص هرش بدون خوداستنادی نویسندگان مشاهده کنند. با توجه به اطلاعات مندرج در جداول 1، 3 و 5 پژوهش‌نامه دانش‌شناسی کشاورزی (شماره چهارم، آبان 1396)، موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند در پایگاه‌های Scopus, WOS (ISI) و Google Scholar به ترتیب تعداد 61، 37 و 765 تولید علم ثبت شده دارد.

➤ کارگاه آموزشی «یافته‌های نوین در زراعت چغندر قند»

برگزار شد. طبق هماهنگی‌های به عمل آمده یک دوره کارگاه آموزشی

تحت عنوان

«یافته‌های

نوین در

زراعت

چغندر قند»

برای

کارشناسان

کارخانه‌های قند کشور به مدت دو روز از تاریخ 16 لغایت 17 بهمن در موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند برگزار شد. در این دوره، تعداد 45 نفر از کارشناسان کارخانه‌های قند حضور داشتند و در طول برگزاری این کارگاه آموزشی، مباحث و سرفصل‌های علمی در خصوص

اخبار مؤسسه

➤ پهنه‌بندی مناطق مناسب کشت پاییزه چغندر قند انجام شد.

بر اساس درخواست دفتر وزارتی و بنابه اهمیت تعیین مناطق مناسب کشت پاییزه چغندر قند در کشور و با همکاری توسعه هواشناسی کاربردی کشاورزی (تهک)، مناطق مختلف کشور برحسب استعدادهای اقلیمی‌شان برای کشت پاییزه چغندر قند، به سه منطقه نامساعد، مساعد با احتمال 80 و 100 درصد موفقیت تقسیم‌بندی شدند. در این تقسیم‌بندی علاوه بر پارامترهای هواشناسی از مؤلفه‌های زراعی حاکم بر مناطق مختلف و نتایج تحقیقات سال‌های گذشته مؤسسه بهره‌گیری شد. این نقشه جهت تعیین استعداد نسبی مناطق جهت کشت پاییزه چغندر قند کاربرد دارد.

برگزاری این همایش طبق برنامه ریزی به عمل آمده تعدادی از همکاران که در سال جاری به افتخار بازنشستگی نائل آمده‌اند و نیز همکارانی که دارای عملکرد مطلوبی در سال 96 بودند با اهدای لوح تقدیر، تجلیل شدند.

➤ مزارع ترویجی کشت پاییزه در استان‌های مختلف کشور

ایجاد شد. در سال زراعی 97-1396، به‌منظور ترویج یافته‌های تحقیقاتی کشت پاییزه چغندر قند در ده استان خوزستان، ایلام، کرمانشاه، خراسان رضوی، قم، گلستان، اردبیل، کهگیلویه و بویراحمد، فارس، بوشهر و خراسان جنوبی و در 15 منطقه مزارع نمایشی از ارقام چغندر قند پاییزه معرفی شده برای هر منطقه ایجاد شد.

➤ کارگاه آموزشی کشت نشایی در استان‌های مختلف کشور

برگزار شد. در راستای سیاست‌های وزارت جهاد کشاورزی در خصوص توسعه کشت نشائی چغندر قند با هدف افزایش بهره‌وری از نهاده‌های تولید، در طول سال‌های 1395 و 1396 تعداد 11 دوره کارگاه آموزشی در ارتباط با افزایش کارایی مصرف آب با محوریت کشت نشائی چغندر قند در مناطق مختلف کشور شامل تهران (دفتر نظام‌های بهره‌برداری سازمان تعاون روستایی)، ارومیه، شیروان، قزوین، شرکت سهامی زراعی اسلام‌آباد در خراسان جنوبی، قیروکارزین در استان فارس، کرمانشاه، سنندج، پارس‌آباد مغان و استان مرکزی در شهرستان‌های اراک و محلات برگزار شد.

➤ نمایندگان شرکت «بتاسید» آلمان از مؤسسه تحقیقات

اصلاح و تهیه بذر چغندر قند بازدید کردند. پیرو درخواست شرکت بتاسید آلمان و براساس هماهنگی‌های به‌عمل آمده، جلسه‌ای در

تاریخ
با 96/11/30

حضور
کارشناس
شرکت بتاسید،
نماینده شرکت

مذکور در ایران، ریاست و معاونت پژوهشی مؤسسه و مسئول واحد روابط بین‌الملل مؤسسه در ستاد مؤسسه برگزار شد. در این جلسه، در خصوص وضعیت کشت چغندر قند در اروپا و ایران بحث و تبادل نظر شد. سپس، وضعیت آزمایش‌های ارقام شرکت مذکور در ایران مورد بررسی قرار گرفت. در پایان، بر ادامه همکاری‌های علمی - تحقیقاتی بین مؤسسه و شرکت یاد شده تأکید شد.

➤ جلسه تدوین برنامه راهبردی شرکت کشت و صنعت جوبین

در مؤسسه تحقیقات چغندر قند برگزار شد. در روز شنبه 96/07/29، اولین جلسه تدوین برنامه راهبردی چهارساله شرکت کشت و

مدیریت مصرف آب و اجرای نوین آبیاری در زراعت چغندر قند، راهکارهای کشت چغندر قند در شرایط کم‌آبی، مدیریت جامع تغذیه گیاهی در زراعت چغندر قند، آشنایی با آفات و بیماری‌های مهم چغندر قند، شناخت علف‌های هرز مزارع چغندر قند، کاربرد صحیح علف‌کش‌ها در زراعت چغندر قند کیفیت تکنولوژی چغندر قند، تأثیر نحوه برداشت بر سیلوی چغندر قند در فصل بهره‌برداری، مکانیزاسیون چغندر قند و کشت نشایی چغندر قند توسط مدرسین و محققان مؤسسه تحقیقات چغندر قند برای شرکت‌کنندگان ارائه شد. همچنین در روز پایانی دوره آموزشی با ایجاد یک پنل تخصصی تشکیل شده با حضور ریاست مؤسسه و تعدادی از متخصصان و پیش‌کسوتان صنعت قند کشور ضمن پرداختن به مشکلات مبتلابه زراعت چغندر قند در ایران، جلسه پرسش و پاسخ با مشارکت فعال شرکت‌کنندگان انجام شد.

➤ ارقام مناسب کشت پاییزه چغندر قند معرفی شد. در جلسه

کمیته ملی معرفی ارقام گیاهی که در مرداد 1396 برگزار شد تعداد پنج رقم خارجی چغندر قند مقاوم به ساقه‌روی و مناسب برای کشت پاییزه توسط مؤسسه تحقیقات چغندر قند، از بین نه رقم انتخاب و معرفی شد. این ارقام پس از دو سال آزمون تعیین ارزش زراعی (VCU) در چهار منطقه کشت پاییزه کشور معرفی شدند.

➤ گردهمایی سالیانه برنامه ریزی تحقیقات چغندر قند برگزار

شد. نشست سالیانه برنامه ریزی تحقیقات چغندر قند در سال 1397 با حضور محققین و کارشناسان بخش تحقیقات چغندر قند کشور طی روز

های 13 و 14 اسفند ماه سال جاری در محل سالن قره‌باغی ستاد مؤسسه تحقیقات چغندر قند کرج برگزار شد. در

این همایش گزارش عملکرد پژوهشی و فعالیتهای بخشهای تحقیقاتی در مراکز استانها، بخشهای به‌نژادی و به‌زراعی ستاد مؤسسه، ایستگاه تحقیقات کشاورزی مهندس مطهری، و همچنین فعالیتهای تولید بذر چغندر قند در اردبیل و گزارش ارزشیابی پروژه های تحقیقاتی توسط رؤسای بخشها و مسئولین مربوطه ارائه گردید. همچنین در بخش دوم نیز یک کارگاه آموزشی تحت عنوان «روش های نوین کنترل آفات و بیماریهای چغندر قند» توسط دکتر محمودی و کارگاه آموزشی با عنوان «آشنایی با تکنولوژی پوشش دهی بذر چغندر قند» توسط دکتر صادق زاده برای شرکت‌کنندگان برگزار شد. لازم به ذکر است در خلال

با حضور رئیس و محققین این موسسه برگزار شد در خصوص مسایل و مشکلات فنی و اجرایی کشت بهاره و پاییزه چغندر قند بحث و تبادل نظر کردند.

➤ چهارمین همایش ملی علوم و تکنولوژی بذر ایران برگزار شد.

چهارمین همایش ملی علوم و تکنولوژی بذر ایران طی روزهای 24 تا 26 بهمن با شعار «نقش پژوهش‌های بذر در بهینه‌سازی مصرف آب

در تولید محصولات کشاورزی» به همت دانشگاه پیام نور و انجمن ملی

بذر ایران و با همکاری موسسات تحقیقات چغندر قند و ثبت گواهی بذر و نهال برگزار شد. در این همایش، بیش از 300 نفر از محققین، پژوهشگران، اساتید و دانشجویان علوم بذر با تعداد 236 عنوان مقاله پوستری و 17 عنوان مقاله کلیدی حضور داشتند که از بین آنها یک مقاله کلیدی توسط دکتر محمودی؛ ریاست موسسه چغندر قند و 15 مقاله پوستری توسط محققین این موسسه ارائه شد. در سه روز برگزاری همایش، سه هم‌اندیشی و سه کارگاه آموزشی تخصصی جهت استفاده شرکت‌کنندگان ارائه و با استقبال چشمگیر مخاطبان روبرو شد. موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند با همکاری شرکت دانش‌بنیان گیاهان زراعی و موسسه ثبت و گواهی بذر و نهال هم‌زمان با برگزاری چهارمین همایش ملی علوم و تکنولوژی بذر ایران، کارگاه فرآوری و پوشش‌دهی بذر را برگزار کرد. در این کارگاه که نمایندگانی از شرکت‌های خصوصی تولید بذر، نمایندگان معاونت‌های تولیدات گیاهی برخی استان‌های کشور و کارشناسان و دانشجویان حضور داشتند، حاضرین ابتدا با فرآیند بوجاری و پوشش‌دهی در سطح آزمایشگاهی آشنا شده و سپس با بازدید از کارخانه بوجاری و پوشش‌دهی واقع در ایستگاه مهندس مطهری کرج با این دو فرآیند در سطح تجاری آشنا شدند.

➤ مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند در

نمایشگاه‌های «همایش ملی و جشنواره فرهنگ و مدیریت

جهادی» و «کنگره سراسری خانه کشاورز» حضور یافت.

دومین نمایشگاه طرح‌ها و الگوهای جهادی در حاشیه یازدهمین همایش ملی و جشنواره فرهنگ و مدیریت جهادی در 22 آذر 1396 در محل هتل ثامن مشهد مقدس با حضور مسئولین و مدعوین کشوری برگزار شد. در این نمایشگاه، موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند نیز با ارائه دستاوردها و توانمندی‌های خود شرکت کرد. همچنین پنجمین

صنعت جوین با حضور نمایندگانی از مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر، مؤسسه تحقیقات گیاهپزشکی، مؤسسه تحقیقات علوم دامی،

مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال، مؤسسه تحقیقات علوم باغبانی

و مهندس حسینی مدیرعامل شرکت کشت و صنعت جوین در سالن کنفرانس مؤسسه برگزار شد. در این جلسه دکتر محمودی-رئیس موسسه - به‌عنوان مسئول گروه مشاورین سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی لزوم بررسی و رفع چالش‌های پیش رو در ارتباط با افزایش بهره‌وری در تولید و به‌منظور تعاملات اثربخش با بخش غیردولتی مطالبی را ارائه کردند. سپس مهندس حسینی مدیرعامل شرکت کشت و صنعت جوین نسبت به تشکیل این جلسات با توجه به توانمندی محققین و دست‌اندرکاران بخش کشاورزی خواستار تعامل بیشتر در این حوزه شدند. در ادامه نمایندگان حاضر در جلسه نیز هرکدام نظرات و مباحث خود را در جلسه بیان کردند. لازم به ذکر است در مهر ماه سال جاری طی حکمی از سوی دکتر اسکندر زند معاون وزیر و رئیس سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، دکتر محمودی به‌عنوان مسئول گروه مشاورین سازمان در تدوین برنامه راهبردی چهارساله شرکت کشت و صنعت جوین منصوب شد.

➤ تولیدکنندگان چغندر قند نمونه کشور از مؤسسه تحقیقات

اصلاح و تهیه بذر چغندر قند بازدید کردند. در مراسم سی و

دومین دوره انتخاب و معرفی نمونه‌های ملی بخش کشاورزی در سال 1396.

در بخش زراعت، منوچهر زارع کریمی در کشت پاییزه از شهرستان دزفول و مجید صبوری در کشت بهاره از شهرستان چناران، به‌عنوان تولیدکنندگان نمونه انتخاب و مورد تجلیل قرار گرفتند. به همین منظور، برای آشنایی بیشتر با فعالیت‌های مؤسسه تحقیقات چغندر قند و معرفی ارقام داخلی از این چغندرکاران دعوت به‌عمل آمد تا از این مؤسسه بازدید کنند. لذا در روز سه‌شنبه مورخ 96/10/12 این عزیزان ضمن بازدید که از بخش‌های مختلف مؤسسه تحقیقات چغندر قند داشتند، در نشستی که

موفق به اخذ درجه کارشناسی ارشد در رشته زراعت و اصلاح نباتات از دانشکده کشاورزی دانشگاه تبریز شد و در همین سال به استخدام وزارت

کشاورزی و عمران روستایی (وقت) در گروه‌های مطالعاتی سد مهاباد درآمد. وی در سال 1342 به مرکز تحقیقات کشاورزی همدان انتقال و به عنوان کارشناس چغندر قند و همکار کارشناس بلژیکی به تحقیقات چغندر ادامه داد و پس از پایان یافتن قرارداد همکاری ایران و بلژیک در سال 1347 به عنوان کارشناس غلات در ایستگاه تحقیقات کشاورزی

کهریز (وقت) انجام وظیفه نمود که پس از گذشت اندک زمانی به عنوان رئیس ایستگاه تحقیقاتی موصوف منصوب شد و به مدت 11 سال در این ایستگاه خدمت کرد. طالبیان در سال 1359 به بنگاه اصلاح و تهیه بذر چغندر قند (وقت) در کرج منتقل و به عنوان کارشناس بخش به‌نژادی ادامه خدمت داد. نامبرده در سال 1362 با حکم وزیر کشاورزی وقت به عضویت هیأت مدیره بنگاه منصوب شد (ادامه دارد...).

اخبار شهرستان

➤ **روز مزرعه در مراکز مختلف برگزار شد.** موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند، علاوه بر اینکه در اولین رویداد بین‌المللی روز مزرعه گیاهان زراعی ایران (اردیبهشت 1396) شرکت فعال داشت، با همکاری شرکت دانش بنیان گیاهان زراعی نیز در طول سال 1396 در پنج استان آذربایجان غربی، کرمانشاه، همدان، سمنان و خراسان اقدام به برگزاری روز مزرعه چغندر قند نمود که با استقبال بسیار خوب و پرشور چغندرکاران این منطق قرار گرفت. در برگزاری برنامه‌های روز مزرعه چغندر قند، آخرین یافته‌های تحقیقاتی در زمینه‌ی مباحث به‌زراعی و ارقام جدید تولیدی توسط محققین موسسه برای شرکت کنندگان ارائه گردید.

خبرنامه چغندر قند - (نشریه داخلی علمی - خبری)

شماره 46 - سال سیزدهم - 4 صفحه - اسفند ماه 1396

مدیر مسئول: سید باقر محمودی سردبیر: رحیم محمدیان اعضاء هیأت تحریریه: محمدرضا اوراضی زاده، سعید صادق زاده حمایتی و رحیم محمدیان مدیر داخلی: فاطمه بابا پشتیبیان: مسعود توانگرو عبدالحسن علیزاده صفحه آرائی و کامپیوتر: فاطمه بابا و سید مرتضی عربزاده

نشانی: کرج - میدان شهید فهمیده - نرسیده به ترمینال شهید کلانتری - مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند صندوق پستی: 4114 - 31585

کنگره سراسری خانه کشاورز در آذر 1396 با حضور رئیس‌جمهور، وزیر جهاد کشاورزی،

رئیس سازمان حفاظت محیط زیست و دبیرکل خانه کشاورز، به‌همراه جمعی

از مسئولین و کشاورزان سراسر کشور در محل مجتمع فرهنگی و اردویی شهید باهنر تهران برگزار شد. در حاشیه برگزاری این همایش، نمایشگاهی از دستاوردهای تحقیقاتی توسط موسسات و مراکز تحقیقات کشاورزی برپا شد.

➤ کارگاه‌های آموزشی آیین‌نامه ارتقاء و ترفیع همکاران مراکز

برگزار شد. براساس ابلاغیه سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، اعضای کمیته منتخب مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند، دکتر سعید صادق‌زاده و دکتر اباذر رجبی، نسبت به برگزاری دوره آموزشی «آیین‌نامه ارتقاء و ترفیع اعضای هیئت‌علمی» در مراکز زنجان، اردبیل، مغان و آذربایجان غربی اقدام کردند. طی دوره‌های آموزشی، کلیه مدارک مربوط به ارتقا و ترفیع اعضای هیئت‌علمی به‌صورت لوح فشرده بین همکاران مراکز استانی توزیع و به پرسش‌ها و ابهامات همکاران پاسخ داده شد.

بررسی وضعیت تولید و مصرف چغندر قند در

بهره‌برداری سال 1396

آمار بهره‌برداری کارخانه‌های قند و شکر تا دهه اول دی 1396 نشان می‌دهد مقدار 7,433,579 تن چغندر قند از مجموع کشت بهاره (6,658,532 تن) و پاییزه (776,047 تن) به 28 کارخانه قند دایر از مجموع 32 کارخانه قند مصرف‌کننده چغندر قند کشور تحویل شده‌است. تولید چغندر قند کشور در سال جاری در مقایسه با زمان مشابه سال 1395 (5,873,930 تن چغندر قند) حدود 21 درصد و در مقایسه با سال 1394 (5,484,403 تن) حدود 26 درصد رشد نشان می‌دهد. متوسط عیار کل چغندر قند کشور در سال جاری طی این دوره 17/14 درصد بود که در مقایسه با مدت مشابه در سال گذشته (17/30 درصد)، 0/16 واحد کاهش نشان می‌دهد. (به نقل از: بخش تحقیقات تکنولوژی چغندر قند).

یادی از یک همکار قدیمی

مهندس رحیم طالبیان (1)

مهندس طالبیان در فروردین سال 1314 در میاندوآب متولد شد. دوران آموزش ابتدائی و متوسطه را در زادگاهش سپری کرد. ایشان در سال 1341